

הוסף ע"י סוכל עיני הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

בבא בתרא דף קכ"ה ע"א

היה לאביו שטרות מלוה על אחרים, וגבו היתומים קרקע או מעות, האם נוטל הבכור פי שנים?

לרבה	לשיטתם¹	לבני מערבא²
	אינו נוטל	בקרקע נוטל במעות אינו נוטל ³
לרב נחמן	לרשב"ם: אינו נוטל לר"ת: נוטל ⁴	במעות נוטל בקרקע אינו נוטל ⁵

בבא בתרא דף קכ"ה ע"ב

ההוא דאמר נכסי לסבתי, ואחריה יירש זרעי, והיתה לו בת ומתה בחיי הסבתא, האם יורשי הבת יורשים או יורשי הסבתא?

לרב הונא	בעלה של הבת	בנה של הבת
	יורש ⁶	יורש
לרב ענן⁷	לא יורש	לא יורש
לבני מערבא	לא יורש	יורש

מה דין נכסים ששבחו ממילא לאחר מיתה, בבעל ובכור? [רשב"ם ד"ה א"ר פפא].

לרבנן	בכור	בבעל
	אינו נוטל	נוטל
לרבי	נוטל	נוטל

¹ ראה ברשב"ם באורך בד"ה טעמייהו דבני מערבא, שרבה ורב נחמן ס"ל שבין גבו קרקע ובין גבו מעות אין הבכור נוטל פי שנים, דחשוב ראוי, דלא זה מה ששבק אבוהון. והם ס"ל כרב יהודה אמר שמואל דסוגיא דלעיל, ואלבא דרבנן, שאין הבכור נוטל פי שנים במלוה.

² כן תרצה הגמי שכל מחלוקת רבה ורב נחמן היא רק אליבא דבני מערבא, ובזה רבה אמר גבו קרקע יש לו, גבו מעות אין לו, ור"י אמר להיפך וכנ"ל.

³ והטעם דבקרקע נשתעבדה לו בחייו, משא"כ מעות שלא נשתעבדו לו.

⁴ הנה ר"ת חולק על רשב"ם מה היא סברת רב נחמן עצמו, דס"ל לר"ת דמזה שאמר ר"י יתומים שגבו קרקע בחובת אביהם בע"ח חוזר וגובה אותה מהם, חזינן דאיהו ס"ל שגובה קרקע למפרע וחשוב בה מוחזק, ורק בני מערבא חולקים וס"ל שלא גובה קרקע, ולשיטתם באמת אמר ר"י שבגבו קרקע אינו נוטל.

⁵ ס"ל דקרקע אינה חשובה מוחזקת למלוה, ורק במעות אפשר לחושבם מוחזקים.

⁶ פירש ר' אלעזר טעמו של רב הונא, דכל האומר אחר כך כאומר עכשיו דמי, והיינו שחשוב מתנה מהיום ולאחר מיתה, ולכך הבת מוחזקת בנכסים מחיים, ושפיר יורש הבעל דלא חשוב רק ראוי.

⁷ ס"ל דכוונת האדם להוריש רק ליורשיו ממש ולא ליורשי יורשים, וא"כ אפי"ן בן בתו חשוב יורש יורשו, ולכך ישארו הנכסים ביד יורשי הסבתא.